

FRITILLARIA MELEAGRIS L.

door S.E. de Jongh (Leiden)

(ontv. 27 mei 1959)

Een inwoner van Leiden met belangstelling voor floristiek loopt gevaar om te versomberen. Hij heeft in zijn omgeving de min of meer vaste vindplaatsen van een hoogst bescheiden aantal zeldzame planten, waarmee hij eventuele gasten van elders desgewenst, in het juiste seizoen, kan confronteren, maar overigens leeft hij vrijwel te midden van een tot wanhoop drijvende cultuursteppe, enkele moeilijk toegankelijke terreinen (Kaaggebied!) niet te na gesproken. Wanneer zulk een florist zijn gedrukte stemming eens extra wil accentueren bladert hij in Molkenboer en Kerbert's Flora Leidensis. Hij verneemt daaruit hoe anders zijn ervaringen zouden zijn uitgevallen indien hij omstreeks 1840 geleefd had. (Zijn gemoedstoestand brengt mee, dat hij daarbij liefst over het hoofd ziet, dat de moderne handige determineerboekjes toen nog niet bestonden). M. & K. toveren hem een fraaie wereld voor. Op de koren- en vlasakkers van de Hoge Mors en langs de legendarische Duifhuislaan was het kennelijk om te watertanden en ook van andere plaatsen worden de in onze ogen vreemdste vondsten vermeld. Wellicht op grond van de schilderachtige naam treft hem daarbij de herhaalde vermelding van de Morsebel-polder onder Oegstgeest.

„*Carex caespitosa* L.“, zo leest hij, maar hij troost zich, aan de hand van Flora Neerlandica deel I, afl. 3, blz. 89, met de gedachte, dat het wel *Carex nigra* (L.) Reichard zal zijn geweest, die er trouwens nu nog staat. Verder stuit hij op *Medicago muricata* D.C. (wàt dat ook mag zijn!), *Montia fontana* L., *Aster tripolium* L., *Myosurus minimus* L. en *Fritillaria meleagris* L.; de laatste beide „in menigten“. Met welbehagen stelt hij daartegenover vast, dat *Samolus valerandi* L. ter plaatse aan de toenmalige floristen is ontsnapt of zich pas later heeft gevestigd.

Nu waarde op het Rijksherbarium het gerucht rond - afkomstig van een natuurlievende bejaarde dame, die in de buurt van de polder gewoond heeft - dat de kievitbloem ook thans nog te vinden zou zijn. En zie, onderzoek ter plaatse wees uit, dat dit gerucht, hoe weinig *Fritillaria*-achtig de grotendeels uit goed onderhouden weiland bestaande polder er ook uitziet, op waarheid berust. Door het terrein (een driehoek tussen de oude postweg, het Oegstgeesterkanaal en de Haarlemmervaart) loopt een in drie armen blind eindigend weggetje. Aan het einde van de daar geheel met gras begroeide noordelijke arm, vlak bij de Haarlemmervaart, staan in de berm aan de slootkant inderdaad enkele exemplaren die op 30 april jl. behoorlijk bloeiden. Vermoedelijk is de kunstmest niet tot dit verlaten stukje wegberm doorgedrongen. Gezien de belangstelling, die in brede kring voor de

kievitsbloem bestaat, leek het gewenst deze vondst in ons Correspondentieblad vast te leggen.

Erkend zij daarbij, dat rond Leiden misschien nog meer restanten van oude overvloedige groeiplaatsen behouden zijn gebleven. Enige jaren geleden zag ik één bloeiend exemplaar langs de Horstlaan, de (particuliere) verbindingsweg tussen de landgoederen Raaphorst en Ter Horst. Volgens de overlevering placht Prinses (destijds Koningin) Wilhelmina daar vroeger jaarlijks de kievitsbloemen te bezichtigen en, wellicht, te plukken.